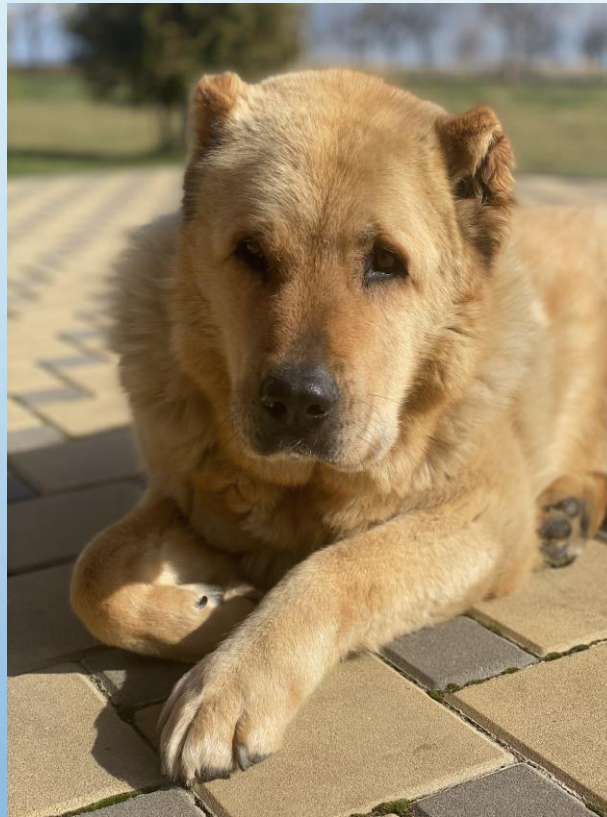

SYSTÉM OCHRANY ZVIERAT NA SLOVENSKU

A PROBLEMATIKA SÚVISIACA S VÝSKYTOM ZVIERAT V PROSTREDÍ MRK V KONKRÉTNÝCH LOKALITÁCH ZAPOJENÝCH DO NP KS MRK

„Veľkosť národa a jeho morálny pokrok
sa dá merať tým,
ako zaobchádza so zvieratami.“
Mahatma Gandhi

„Vzdelávajme deti a nebudeme musieť potrestať dospelých.“

„Deti netreba veľmi vychovávať, stačí pekne žiť, ísť príkladom a dieťa sa pridá.“

Spracovala: Mgr. Nikola Jackuliaková

O nás – Zvierací ombudsman

- občianske združenie, neštátna organizácia,
- zaoberá sa systematickými zmenami legislatívy, aby sa zvieratám na Slovensku žilo lepšie,
- pomáhame útulkom a poskytujeme právne poradenstvo v prípade týrania zvierat alebo zanedbania starostlivosti o zvieratá,
- snažíme sa zlepšiť vymožitelnosť práva v oblasti ochrany zvierat,
- monitorujeme verejné inštitúcie, tvoríme metodiky, jednotný výklad, edukujeme zamestnancov štátnej správy, vzdelávame deti,
- prostredníctvom podujatia Nájdite sa so zvieratkom z útulku sa nám podarilo nájsť nový domov stovkám opusteným zvierat.

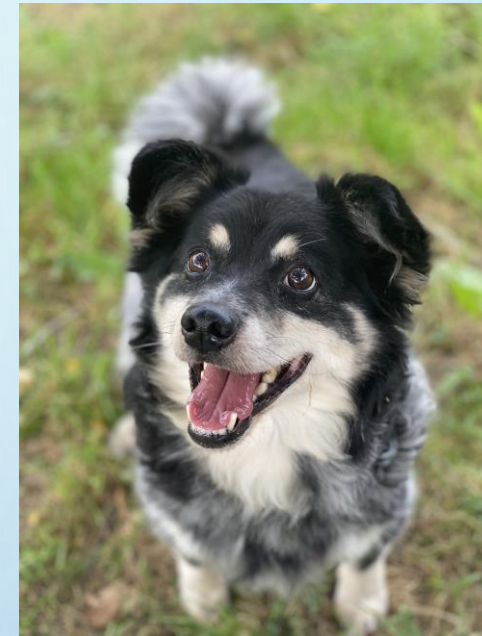
- **Mgr. Nikola Jackuliaková** – som vyštudovaná právnička na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po čase pôsobenia na Exekútorskom úrade som sa rozhodla svoje vzdelanie využiť skôr na pomoc tým, ktorí sa sami brániť nevedia, čo ma dodnes mimoriadne naplňa a vidím v tejto práci svoje poslanie. Aktuálne pôsobím tiež ako office manažérka v kancelárii Zvieracieho ombudsmana, súčasne pôsobím aj na Zelenej linke Ministerstva životného prostredia SR ako garant pre oblasť ochrany zvierat.
- V zmysle môjho obľúbeného hesla „Vzdelávajme deti a nebudeme musieť potrestať dospelých“ tiež vzdelávam a vykonávam lektorskú činnosť v oblasti ochrany zvierat pre deti od materských škôl až po mladistvých pre vysoké školy vrátane vzdelávaní pre rôzne marginalizované rómske komunity.

ZVIERA NIE JE VEC

- V slovenskom právnom poriadku sa od roku 2018 zvierat prestalo považovať za vec v právnom zmysle (**tzv. dereifikácia zvierat**). Stalo sa tak účinnosťou novely občianskeho zákonníka, ktorý zároveň zmenil zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.
- Nová právna úprava pristupuje k zvieratú ako k „živému cítiacemu tvorú“, ktorý je schopný vnímať vlastnými zmyslami a v občianskoprávných vzťahoch má osobitné postavenie. Na živé zvieratá sa vo všeobecnosti vzťahujú ustanovenia o hnutelných veciach; to však neplatí, ak to odporuje povahe živého zvieratá ako živého tvora.
- Svoj právny základ má vyššie uvedené v ods. 3, § 119 zákona č. 40/1960 Z. z. **Občiansky zákonník** v znení neskorších predpisov.

ZVIERA NIE JE VEC

- Novou právnou úpravou sme sa začlenili medzi **moderné krajiny**, ktoré pri prístupe k zvieratám sledujú najmä etiku ochrany zvierat, ekologické hľadiská a celkovú zmenu vzťahu človeka k prírode.
- Nová právna úprava vo vzťahu k zvieratám vychádza z **morálneho princípu** a poznania, že zvieratá sú **živými tvormi**, ktoré sú **schopné pociťovať utrpenie a bolesť** a **zasluhujú si ochranu, starostlivosť a pozornosť zo strany človeka**

„Nič nečiní človeka ľudskejším ako vzťah a láska k zvieratám.“

Povinnosti chovateľov spoločenských zvierat- „welfare zvierat“ podľa § 22 veterinárneho zákona

Potreby zvierat:

- Čistá voda a kvalitné jedlo (fyziologické potreby).
- Prístrešok nad hlavou - zateplená búda, ktorá ho chráni pred nepriazňou počasia (horúčavami, mrazom, dažďom, búrkou), útulný peliešok, útočisko kde si môže zvieratko spokojne oddýchnuť (fyziologické potreby).
- Zvierací aj ľudskí kamaráti (sociálne vzťahy).
- Prejavy lásky, náklonnosti, pohladenie, milé slovo (etologické potreby).
- Pravidelná a kvalitná zdravotná starostlivosť – veterinár/ zverolekár (dobrý zdravotný stav).
- Dostatočná voľnosť pohybu (denne umožnený voľný pohyb).
- Rozvíjanie jeho daností (hra/ hračky a rôzne iné aktivity).

Spoločenské zvieratá zatvorené v kotercoch:

Zákon upravuje možnosť držania psa v koterci, avšak za splnenia určitých podmienok: (Vyhláška MPRV SR č. 283/2020 Z.z.)

- Voľná plocha koterca pre psa závisí od veľkosti psa a počtu psov chovaných alebo držaných v koterci. (Bližšie o výpočte plochy v zákone.)
- Zviera chované alebo držané v koterci **musí mať denne umožnený voľný pohyb** mimo priestoru koterca.
- Psy chované alebo držané v kotercoch v skupine **musia tvoriť homogénnu skupinu**, a to najmä z pohľadu temperamentu, veľkosti, znášanlivosti a potravinových nárokov.
- Zviera chované alebo držané v koterci **musí mať voľný prístup do vhodnej budy** umiestnenej v koterci alebo prepojenej s kotercom.
- Koterec **musí poskytovať psovi dostatočnú ochranu pred nepriaznivým počasím** (dažd'om, mrazom a priamym slnečným žiarením) a **musí byť vhodne odvodnený.**

pes.sk

Spoločenské zvieratá držané na reťaziach:

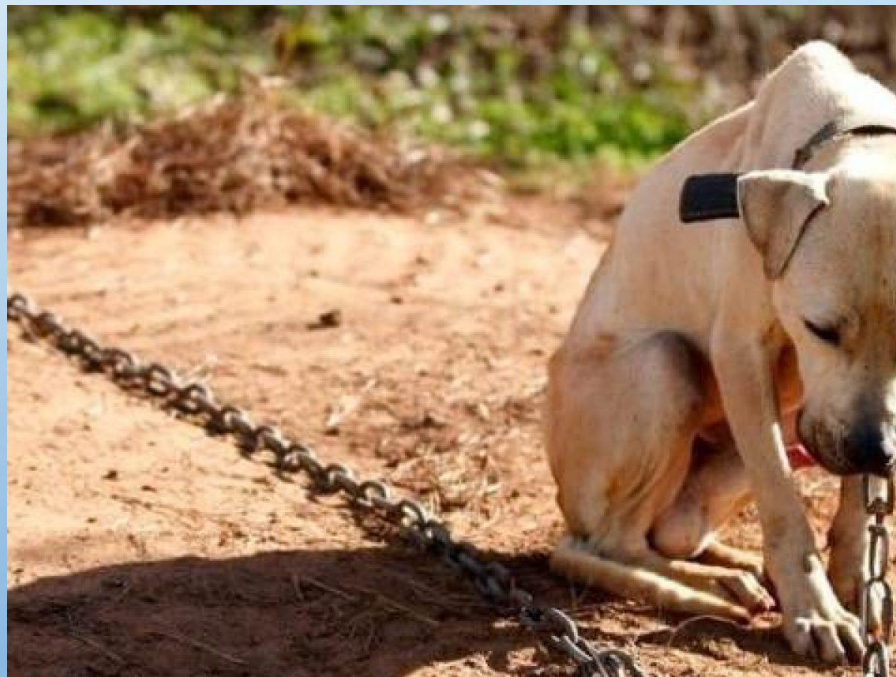
Zákon upravuje možnosť držania psa na reťazi, avšak za splnenia určitých podmienok:

- Psa možno držať na reťazi alebo inom prostriedku na uväzovanie **len na čas nevyhnutný**. (Plus výnimky)
- Pes držaný na reťazi musí mať **denne umožnený voľný pohyb bez uviazania**.
- Pes uviazaný na reťazi musí mať **dostatočne široký obojok s nastaviteľným obvodom a hmotnosť reťaze musí byť prispôbena veľkosti a hmotnosti psa**. (Nie reťaz priamo na krku !!)
- Reťaz **musí mať dĺžku najmenej však 2,5 m** a musí byť vybavená **dvoma otáčavými kolíkmi** zabraňujúcimi skráteniu reťaze. (Aby sa nezamotala)
- Spôsob upevnenia reťaze **musí umožniť psovi pohyb a ukrytie sa v ľahko dostupnom prístrešku** so zabezpečením ochrany pred nepriaznivým počasím (dažd'om, mrazom a priamym slnečným žiarením..).

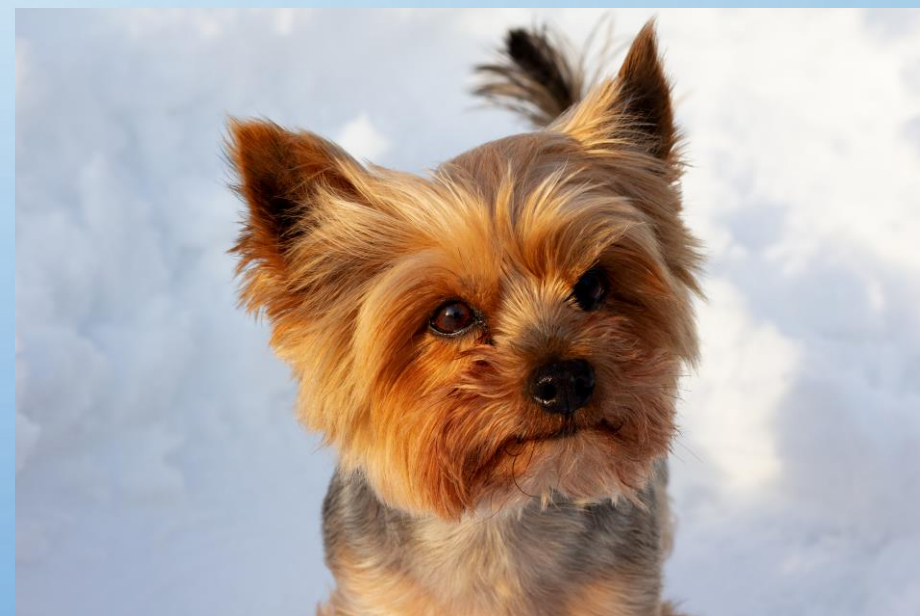

„Súcit je hlavný
a možno jediný
zákon bytia
celého ľudstva.“

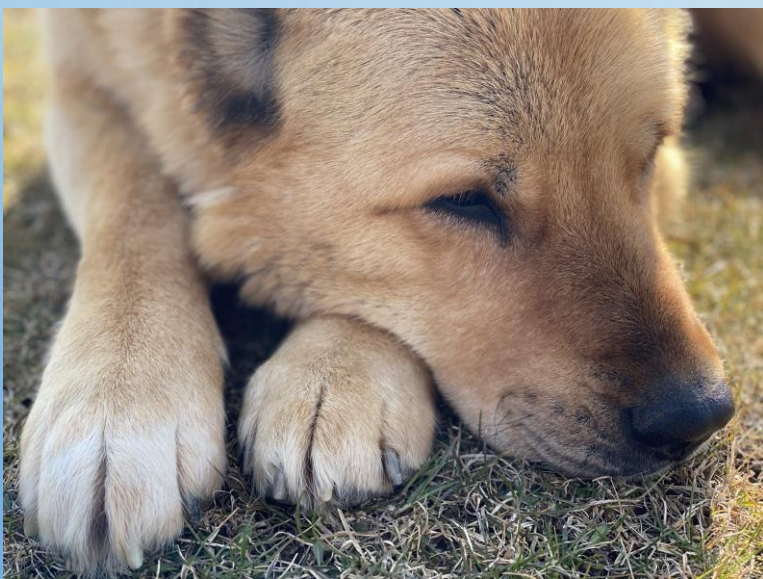

Zákaz uväzovať psov od 01. 01. 2022

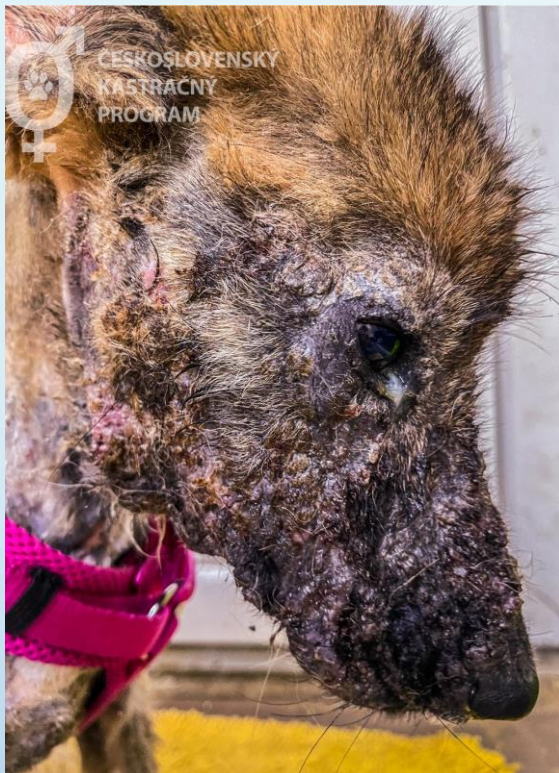
- **Od 01. 01. 2022** platí v každom chovnom zariadení vrátane domácnosti zákaz chovať alebo držať psa uviazaného prostriedkom na uväzovanie (napr. reťaz, lano, vôdzka atď.)
- Tento zákaz sa **vzťahuje na akýkoľvek priestor**, kde sa dočasne alebo trvalo chovajú alebo držia psy (t.j. aj byt, dom, záhrada, dvor atď.).
- Tento zákaz sa v súčasnosti **vzťahuje na všetky psy narodené od 01. 01. 2022**.
- **Výnimku** z tohto zákazu má v zmysle zákona iba .....
- Za prípadné porušenie tohto zákazu hrozí fyzickej osobe **pokuta do 300 eur** a fyzickej osobe – podnikateľovi alebo právnickej osobe **pokuta od 400 eur do 3500 eur**.
- **Pre psy, ktoré sa narodili pred týmto dátumom bude zákaz platiť od 01. 01. 2024** aby sa všetci držitelia psov mohli na takúto zmenu riadne pripraviť.

Právne následky zanedbávania starostlivosti o zvierá a právne následky týrania zvierat'a

- **PRIESTUPOK** = v prípade porušenia ustanovení zákona o veterinárnej starostlivosti.
- **Právny následok:** uloženie pokuty zo strany príslušnej regionálnej veterinárnej a potravinovej správy (Rvps), resp. Švps.
- Treba sa obrátiť s podnetom **na príslušnú Rvps** a požiadať ich o preverenie aktuálnej situácie.
- Na stránke Švps je zverejnený zoznam všetkých Rvps s emailovými kontaktami: https://www.Svps.Sk/zakladne_info/kontakty.Php.
- **RVPS je štátny orgán**, ktorý je zo zákona príslušný a povinný vo veci konať. Je oprávnený vykonať u chovateľa veterinárnu kontrolu a zhodnotiť zdravotný stav zvierat'a/at, prípadne aj nariadiť majiteľom opatrenia na zlepšenie podmienok v akých zvierat'a chovajú, uložiť pokutu, či dokonca sú oprávnení aj zvierat'a odňať.
- Podnet na rvps možno podať písomne, ústne (osobne), telefonicky alebo elektronickou formou (**odporúčame písomnú /elektronickú formu spolu s pripojením príloh, ktoré preukazujú vaše tvrdenia-** najlepším dôkazom sú fotky nevyhovujúcich podmienok, v akých sa zvierat'a nachádzajú).
- Pri podaní podnetu **existuje možnosť požiadať o utajenie vašej totožnosti, teda obrátiť sa na nich aj anonymne.**

„Ochrana zvierat je výchova k ľudskosti.“
Albert Schweitzer

Právne následky zanedbávania starostlivosti o zviera a právne následky týrania zvierat'a

- **TRESTNÝ ČIN** = v prípade porušenia trestného zákona
- **Právny následok:** trestné stíhanie a následné uloženie podmiennečného/ nepodmiennečného trestu odňatia slobody.
- Novela trestného zákona nadobudla účinnosť dňa 01.11.2020. Je dôležitým prínosom pre právnu ochranu zvierat pred krutosťou a násilím. Na jej príprave sme sa aktívne podieľali.

Vyššie spomenutú zákonnú úpravu dopĺňa nový trestný zákon v troch trestných činoch proti zvieratám:

- § 305a trestný čin týrania zvierat (trestná sadzba 6 m – 5 rokov)
- § 305b trestný čin zanedbania starostlivosti o zviera (trestná sadzba až do 5 rokov)
- § 305c trestný čin organizovania zápasov zvierat (trestná sadzba až do 5 rokov)

Čo sa považuje za týranie zvierat'a ?

- poškodenie zdravia zvierat'u
- zabitie / usmrtenie zvierat'a
- spôsobenie poruchy spávania zvierat'a
- prekračujú sa biologické schopnosti zvierat'a a spôsobuje sa zvierat'u bolesť, poranenie, utrpenie
- obmedzovanie napájania a výživy zvierat'a
- ak sa nevyliciteľne choré, slabé, alebo vyčerpané zviera nevydá na iný účel ako bezbolestné usmrtenie (eutanázia)
- použije sa ako živá návnada, tým je mu spôsobená bolesť, strach, utrpenie
- zviera sa dopuje alebo je mu podaná omamná alebo chemická látka (jedy, otravy a pod.)
- štve zviera proti inému zvierat'u (psie zápasy)
- opustí človek zviera s úmyslom zbaviť sa ho (vyhodiť na ulicu a pod.)
- zvíera sa chová v nevhodných podmienkach (nie je mu zabezpečené § 22 ods. 1)
- používa sa na zvieratá elektrický prúd, elektrický ohradník, prístroj na elektrické omračovanie
- zbavujú sa živé ryby šupín, alebo sa im vtlačajú oči do očníc
- použije sa nevhodné zviera na kŕmenie iného zvierat'a

Ďalej sa zakazuje:

- použiť zviera ako cenu alebo prémie v súťaži a pri výstave zvierat,
- použiť zviera na verejné vystúpenie a na jeho výcvik za týmto účelom (v cirkusoch nesmú zvieratá vystupovať),
- propagovať týranie zvierat napr. na sociálnych sieťach alebo iným spôsobom (trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže),
- zabiť gravidné zviera.

Ako sa obracať na štátne orgány v prípade podozrenia zo spáchania trestných činov na zvieratách ? (spôsob, forma, kedy, kde, ako)

- Treba **podat' TRESTNÉ OZNÁMENIE** - oznámenie o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin podľa § 62 zákona č. 301/2005 z.Z. Trestného poriadku voči neznámej osobe pre podozrenie zo spáchania spomínaných trestných činov.
- Často v praxi však dochádza k **súbehu** uvedených trestných činov s inými trestnými činmi (najčastejšie ide o trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 trestného zákona).
- **V prípade spáchania trestného činu dieťaťom, ktoré nie je trestne zodpovedné, je zodpovedným za svoje dieťa jeho rodič, voči ktorému budú vyvodzované trestnoprávne následky.** Trestne zodpovedným je ten, kto v čase spáchania činu dovърšil 14 rok svojho veku.
- **Trestné oznámenie musí byť podané príslušnému orgánu:** na polícii, prokuratúre alebo na súde.
- To možno podať písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom alebo bez tohto podpisu. (**Odporúčame podať TO na príslušnom oddelení policajného zboru a to písomne**, ak je to možné tak spolu s **pripojením príloh**, ktoré preukazujú vaše tvrdenia - najlepším dôkazom sú fotky alebo videá).
- **To je povinný prijať každý policajt** a o jeho prijatí oznamovateľovi **bezodkladne vydá kópiu zápisnice alebo potvrdenie o jeho prijatí.** Policajti sú po podaní trestného oznámenia **povinní prípad dôkladne vyšetriť a na účely dokazovania zaistiť kadávery zvierat.**
- Na vedomie o spáchaní takéhoto (zaváženého trestného činu) môžete dať vedieť tiež Prezídium policajného zboru SR, odboru enviromentálnej polície a tiež Ministerstvu životného prostredia SR, Zelená linka - zelena.linka@enviro.gov.sk, tel.č.: 0800144440.

S chovom zvierat'a sú spojené ďalšie zákonné povinnosti, o ktorých by ste mali vedieť:

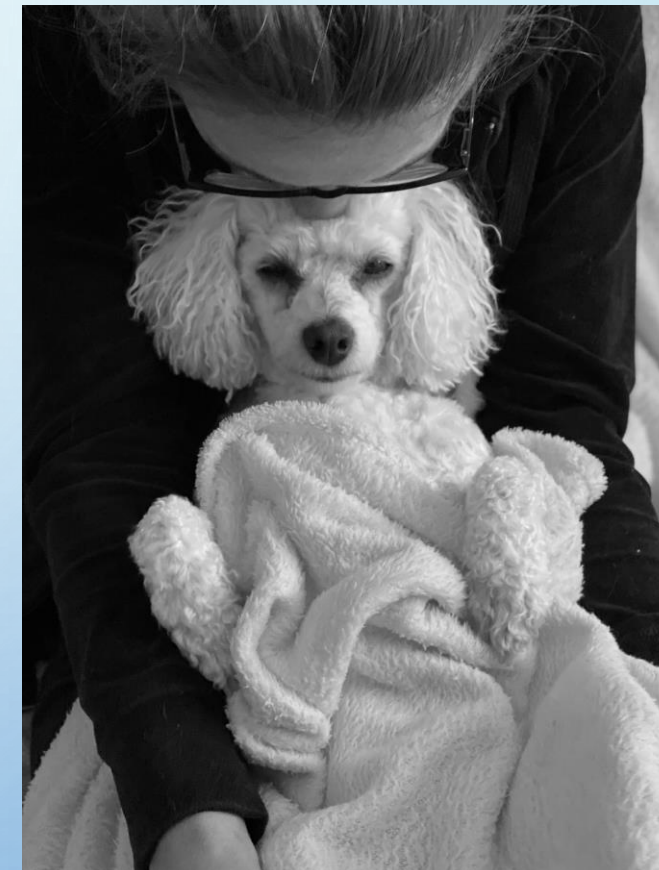
Vlastník alebo držiteľ psa je povinný:

- **zabrániť úniku zvierat'a, jeho neplánovanému rozmnožovaniu,**
- **prihlásiť psa do evidencie a oznamovať** obci každú zmenu skutočností a údajov o psovi (najneskôr do 30 dní),
- **rešpektovať zákazy vstupu alebo voľného pohybu,**
- okamžite **odstraňovať výkaly** svojho psa,
- **zabrániť útoku** psa na človeka (oznámiť - nebezpečný pes) alebo iné zviera,
- **predchádzať** vzniku psom spôsobeným **škodám** na majetku a životnom prostredí,
- uvedomiť si, že **za psa vždy zodpovedá držiteľ psa alebo osoba, ktorá nad psom vykonáva dohľad.**

Čipovanie

- Každý vlastník je na svoje náklady **povinný** zabezpečiť identifikáciu (označenie) a registráciu psa.
- Takéto označenie musí **vykonať veterinárny lekár** aplikáciou čipového implantátu pred prvou zmenou vlastníka psa, najneskôr však do 12. týždňa života psa.
- Čipom sa **nedá zistiť prípadná poloha zatúlaného psa, obsahuje však informácie o zvierati a jeho vlastníkovi**, ktoré tak umožňujú vrátiť stratené zviera v krátkom čase späť do rúk majiteľa.
- V prípade porušenia povinnosti trvale označiť psa čipom hrozí vlastníkovi **pokuta vo výške do 50 eur**. Zároveň zákon súkromným veterinárom **zakazuje neoznačené zviera ošetriť** v prípade úrazu.
- Za trvalé označenie psa je súkromný veterinárny lekár oprávnený požadovať **úhradu najviac 10 eur**, ktorú u psov narodených do 31. októbra 2019, vlastníkom ktorých je **osoba v hmotnej núdzi alebo poberateľ minimálneho dôchodku, uhradí štát**.

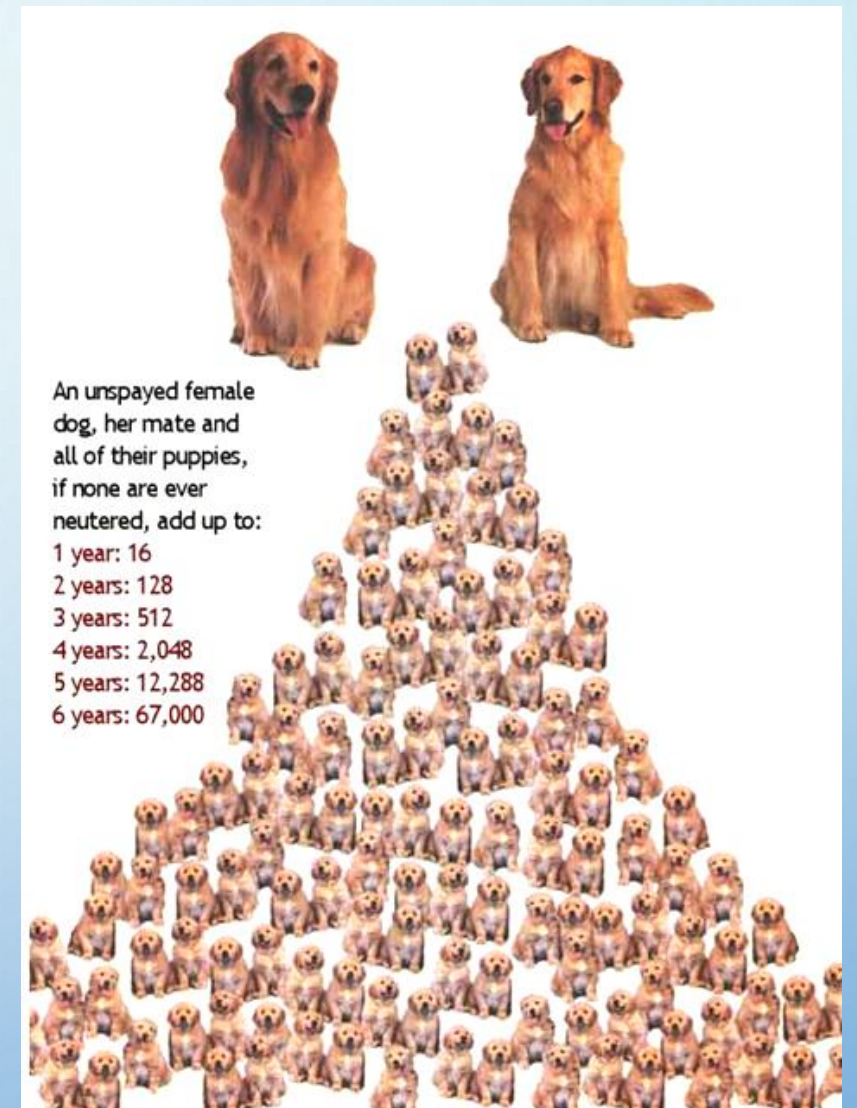
ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

- **VLASTNIŤ ZVIERA ZNAMENÁ ZNÁŠAŤ HMOTNÚ ZODPOVEDNOSŤ ZA STAROSTLIVOSŤ, KTORÁ SI VYŽADUJE:**

- CHOV ZVIERAT – KRMIVO, PROSTREDIE
- ZÁKLADNÁ VETERINÁRNA STAROSTLIVOSŤ
  - **OZNAČENIE MIKROČIPIOM**
  - **VAKCINÁCIA**
  - **PLNENIE DAŇOVEJ POVINNOSTI**
  - PREVENTÍVNA OCHRANA PROTI PARAZITOM
  - KASTRÁCIA
- VETERINÁRNA STAROSTLIVOSŤ O CHORÉ ZVIERA

KASTRÁCIA

POVINNOSTI OBCÍ

- Obec je povinná zabezpečiť odchyt túlavých zvierat na území obce a ich umiestnenie do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá prostredníctvom osoby schválenej na odchyt túlavých zvierat, ktorou je fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorej bolo vydané rozhodnutie o schválení na odchyt túlavých zvierat.
- Ak obec nie je osobou schválenou na odchyt túlavých zvierat, je povinná uzavrieť zmluvu o odchyte túlavých zvierat s osobou schválenou na odchyt túlavých zvierat.
- Obec je povinná prevziať túlavé zviera nájdené na území obce od nálezcu a umiestniť ho v karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá.
- Obec zabezpečuje starostlivosť o túlavé zviera od okamihu jeho prevzatia a po tom, ako nadobudne vlastníctvo k zvieratú podľa odseku 17, môže aj bezodplatne previesť vlastníctvo zvieratá na karanténnu stanicu alebo útulok pre zvieratá.

DOPAD PÁCHANIA NÁSILNEJ KRIMINALITY NA ZVIERATÁCH NA ĎALŠÍ ŽIVOT JEDNOTLIVCA

- **Agresivita** nie je problém delikventov či psychopátov, ale je **prirodenou súčasťou osobnosti každého z nás. Agresivitu má každý v sebe prirodzene zakódovanú, ale človek sa ju musí naučiť ovládať.**
- Spôsoby násilného správania sa ľudia učia vplyvom rodinného prostredia, výchovy a sociálno-ekonomickej situácie.
- Často dochádza k omylu, že agresivita je problém iba istej skupiny ľudí, čo nie je pravda. **Agresivita je súčasťou každej osobnosti. Otázkou je iba to ako ju dokážeme kultivovať a ako sa s ňou naučíme zaobchádzať.** V tom hrá veľmi veľkú rolu spoločenstvo a rodina.
- Agresivita je vážny problém a preto by mali ľudia rozmýšľať ako s ňou zaobchádzať. **Podstatné je začať už u detí. Agresívnych prejavov sa deti vzdajú iba výmenou za lásku. Ťažkí agresori veľmi často pochádzajú z extrémne agresívneho alebo neláskavého prostredia.**

- Podľa profesora Hašta, **v prípade že sa deti nenaučia narábať so svojou zlosťou**, keď neskôr dospejú do mladej dospelosti, **potrebujú si nájsť nejakého nepriateľa**, ktorý by slúžil ako kanál pre ich agresiu, s ktorou sa v detstve **nenaučili narábať**.
- Osoby, ktoré týrajú zvieratá, podľa výskumov často týrajú aj ľudí. **Zbité mača môže viesť k stíhaniu za zbitie dieťaťa**.
- Výskum tiež ukázal, že **u týraných detí je pravdepodobnejšie, že budú týrať zvieratá**. Takéto deti majú tendenciu správať sa násilne voči iným, tak, ako boli iní násilní voči nim a násilie na zvieratách je ozvenou týrania, ktorému boli vystavené a je pre ne určitou kompenzáciou.
- V prieskume, ktorý profesor robil medzi väzňami odsúdenými za násilné trestné činy, viac ako polovica trestancov priznala, že od raného veku bola krutá k zvieratám. "Takéto osoby **nie sú nebezpečné len pre zvieratá, ale aj pre ľudí**," povedal ascione.
- **Je neprijateľné ospravedlňovať a ignorovať násilné činy voči zvieratám.**

EMPATIA

- Základnou charakteristikou každého sociopata je hlboký, všadeprítomný a **zásadný nedostatok empatie**. Sociopat cíti iba svoju vlastnú bolesť a venuje sa iba svojim vlastným potrebám. Príležitosť kedy možno obmedziť počet budúcich sociopatov je – **detstvo**.
- **Protilátkou je rozvoj empatie**, pozorovanie a analýza interakcie detí so zvieratami. Korelácia medzi týraním zvierat v domácnosti a domácim násilím je neprehliadnuteľná. Taktiež súvislosť medzi týraním zvierat deťmi a súbežné zneužívanie tých istých detí zo strany ich „správcov“ je nesporná.
- Ascione poukazuje na to, že **empatia sa nepodáva ako injekcia, ale učí sa časom**. Malé dieťa, ktoré vrhá kameň na krídla holubov, ohrozuje vtáka natoľko, že dáva rodičom príležitosť zasiahnuť. Môžeme buď učiť empatii alebo podporovať krutosť.
- Zneužívanie zvierat je jedným z diagnostických kritérií pre poruchy správania u detí.
- Ascione zdôrazňuje že: „**tí, ktorí sa tešia z utrpenia či zničenia slabších tvorov, nebudú veľmi súcitní, empatickí alebo blahosklonní k tým, ktorí sú ich vlastného druhu.**“

POZITÍVNY VPLYV ZVIERAT NA JEDNOTLIVCA

- Ascione upozorňuje tiež na to, že zvieratá **môžu deťom pomôcť naučiť sa empatii a jej rozvoju, nenásilným dotykom a môžu im byť zdrojom podpory.**
- Starostlivosť o zvieratá **podporuje zdravie**, sociálno-emočné učenie dieťaťa a ochranný faktor v zdravý vývoj dieťaťa.
- Zvieratá môžu **vylepšiť a urýchliť budovanie vzťahov a dôveru, znižujú krvný tlak, úzkosť, osamelosť, depresiu, strach a stres.**
- Zvieratá deťom môžu pomôcť **poskytovať inšpiráciu, motiváciu, socializovať sa, pomáhať udržiavať zameranie a pozornosť, znížiť agresívne správanie a zvýšiť sebavedomie.**
- Starostlivosť o zviera môže **znižovať bezmocnosť, podporiť optimizmus, zmysel zvládnutia rôznych úloh a kontroly v živote.**
- Zvieratá môžu byť **skvelí spoločníci, sociálni sprostredkovatelia a pomocní terapeuti.**
- **Naopak, týranie zvierat má súvis s vývojom protispoločenských postojov a zvýšené riziko násilného správania.**

„Hovoril som s tými najzraniteľnejšími a videl som, ako boli otrávení...”

Ukazujú nám, že páchanie násilných činov je traumatizujúce.

Ukazujú nám, že svedectvo násilných činov je traumatizujúce.

A ukazujú nám, že vo väčšine prípadov dospievajúci a dospelí páchatelia násilia sú traumatizované deti, neliečené deti a vystrašené deti.“

James Garbarino (1995)

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ KRÁSNY DEŇ PRAJEM VŠETKÝM 😊

„Po stole beží mravček, bojí sa, uteká.
Nedotknem sa ho, aj on má v sebe život,
aj ja.

Nepochopiteľný a neuchopiteľný život.“

Ivan Štúr

